

ΚΥΠΡΙΑΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

Μελέτη Μετεξέλιξης Χώρου Ζωολογικού Κήπου Λεμεσού σε «Κέντρο Βιοποικιλότητας και Αστικού Περιβάλλοντος Λεμεσού - ΦΥΣΗ»

ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ

Φεβρουάριος 2026

Η παρούσα συνοπτική παρουσίαση αποτυπώνει το όραμα και τα βασικά χαρακτηριστικά της Μελέτης Μετεξέλιξης του χώρου του πρώην Ζωολογικού Κήπου Λεμεσού σε «**Κέντρο Βιοποικιλότητας και Αστικού Περιβάλλοντος Λεμεσού – ΦΥΣΗ**», μια πρόταση του ΚΥΚΠΕΕ που σηματοδοτεί ένα νέο κεφάλαιο για την πόλη και τους δημόσιους χώρους πρασίνου της. Η μελέτη προτείνει έναν σύγχρονο, ανθρώπινο και ανοιχτό χώρο, που ανταποκρίνεται στις σημερινές αξίες της κοινωνίας και στις μεγάλες προκλήσεις της εποχής μας: την κλιματική κρίση, την ανάγκη προστασίας της βιοποικιλότητας, την ευζωία των ζώων και την ποιότητα ζωής των πολιτών. Ο χώρος επαναπροσδιορίζεται ως ένας ζωντανός, προσβάσιμος και φιλόξενος δημόσιος πράσινος πυρήνας, όπου η φύση, η γνώση, η καινοτομία, η τεχνολογία, ο πολιτισμός και ο άνθρωπος συνυπάρχουν αρμονικά.

Μέσα από έντεκα διακριτούς αλλά αλληλένδετους άξονες, η μελέτη τεκμηριώνει τη μετάβαση από ένα παρωχημένο μοντέλο αιχμαλωσίας και έκθεσης ζώων σε ένα νέο πρότυπο σχέσης ανθρώπου-φύσης. Ένα πρότυπο που βασίζεται στη ενεργή μάθηση, τη βιωματική εμπειρία, τη συμμετοχή και τη δράση, αντί της παθητικής παρατήρησης. Το προτεινόμενο Κέντρο δεν είναι απλώς ένας χώρος πρασίνου, αλλά ένα «ζωντανό εργαστήριο» περιβαλλοντικής εκπαίδευσης, επιστημονικής γνώσης, πολιτισμού και καινοτομίας.

Το Κέντρο «ΦΥΣΗ» φιλοδοξεί να αποτελέσει σημείο συνάντησης για παιδιά, οικογένειες, σχολεία, ερευνητές, επαγγελματίες και πολίτες κάθε ηλικίας έναν χώρο όπου καλλιεργείται η περιβαλλοντική συνείδηση, ενισχύεται η κοινωνική συνοχή και προάγεται η ενεργός συμμετοχή των πολιτών στη φροντίδα του αστικού περιβάλλοντος. Παράλληλα, εντάσσεται στρατηγικά στον ευρύτερο σχεδιασμό του Δήμου Λεμεσού για πράσινη μετάβαση, κλιματική ανθεκτικότητα και βιώσιμη αστική ανάπτυξη.

Μέσα από σύγχρονες παιδαγωγικές προσεγγίσεις, ψηφιακές και διαδραστικές εφαρμογές, διεθνή δικτύωση και τη συνεργασία με το Κυπριακό Κέντρο Περιβαλλοντικής Έρευνας και Εκπαίδευσης (ΚΥΚΠΕΕ), το Κέντρο «ΦΥΣΗ» στοχεύει να καταστεί πρότυπο σε εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο. Πρόκειται για μια καινοτόμα πρόταση που δεν αφορά απλώς τον μετασχηματισμό ενός χώρου, αλλά τη διαμόρφωση μιας νέας σχέσης της πόλης με τη φύση και τους ανθρώπους της, που δίνει νέες προοπτικές και ευκαιρίες. Μια επένδυση στο περιβάλλον, στην εκπαίδευση και ευαισθητοποίηση και στο μέλλον των επόμενων γενεών.

1. Τερματισμός της υφιστάμενης κατάστασης του ΖΚΛ και απομάκρυνση των ζώων

Ο τερματισμός της λειτουργίας του πρώην Ζωολογικού Κήπου Λεμεσού ως χώρου αιχμαλωσίας ζώων αποτελεί μια κρίσιμη και συμβολική απόφαση, ευθυγραμμισμένη με τις σύγχρονες αρχές ευζωίας και ηθικής μεταχείρισης. Η επιστημονική τεκμηρίωση δείχνει ότι η αιχμαλωσία προκαλεί σοβαρά προβλήματα συμπεριφοράς και υγείας, μειώνει τη γενετική ποικιλότητα και δεν ανταποκρίνεται πλέον στις κοινωνικές αξίες των σύγχρονων πόλεων. Η μετατροπή του χώρου σε «Κέντρο Βιοποικιλότητας και Αστικού Περιβάλλοντος Λεμεσού – ΦΥΣΗ» αποτελεί φυσική εξέλιξη ενός θεσμού που καλείται να προάγει τη γνώση και τη συνύπαρξη με τη φύση. Η απομάκρυνση των ζώων θα γίνει με επιστημονικά πρωτόκολλα, σε πιστοποιημένα καταφύγια, με πλήρη διαφάνεια και σεβασμό στην ευζωία τους. Η αλλαγή αυτή σηματοδοτεί τη μετάβαση από το μοντέλο της «έκθεσης» στο μοντέλο της «συμβίωσης», προβάλλοντας τη Λεμεσό ως πρωτοπόρο πόλη περιβαλλοντικής πολιτότητας.

Εικόνα 1: Σημερινή εικόνα του Ζωολογικού Κήπου Λεμεσού

2. Εκπαιδευτική και Επιμορφωτική διάσταση με προγράμματα για τη Βιοποικιλότητα και το Αστικό Περιβάλλον.

Τα εκπαιδευτικά προγράμματα και εργαστήρια του Κέντρου Βιοποικιλότητας αστικού περιβάλλοντος Λεμεσού στοχεύουν στην καλλιέργεια περιβαλλοντικής συνείδησης μέσα από βιωματική μάθηση και συμμετοχική δράση. Ο χώρος επαναπροσδιορίζεται ως ανοιχτό, προσβάσιμο «ζωντανό εργαστήριο» (living lab) που συνδέει φύση, επιστήμη, εκπαίδευση και κοινότητα, με στόχο την ανάδειξη της κυπριακής βιοποικιλότητας και την ενεργό συμμετοχή των πολιτών στη φροντίδα του αστικού οικοσυστήματος. Η λειτουργία του Κέντρου οργανώνεται γύρω από βιωματικά εκπαιδευτικά προγράμματα για σχολεία, οικογένειες και ενήλικες, με θεματικές όπως το αστικό μικροκλίμα και τα θερμικά νησιά, τα ποτάμια της πόλης, η φωτορύπανση, τα αστικά πτηνά, η πράσινη κινητικότητα και οι λύσεις βασισμένες στη φύση (nature-based solutions). Παράλληλα, αναπτύσσονται δράσεις επιστήμης των πολιτών για την καταγραφή ειδών και εργαστήρια αστικής βιοποικιλότητας. Παράλληλα, ενσωματώνονται πρακτικές κομποστοποίησης, κυκλικής οικονομίας και μηδενικής σπατάλης, ώστε ο χώρος να λειτουργεί ως ζωντανό παράδειγμα πράσινης μετάβασης στην καθημερινότητα της πόλης, στο πλαίσιο της λειτουργίας του Ζωντανού Εργαστηρίου Βιωσιμότητας Λεμεσού (Limassol Sustainability Living Lab). **Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στο γεγονός ότι στην Κύπρο δεν υφίσταται σήμερα εξειδικευμένο Κέντρο για το Αστικό Περιβάλλον, στοιχείο που αποτελεί σαφή καινοτομία και καθιστά τη δομή αυτή πρότυπο σε εθνικό επίπεδο.** Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στην ευαισθητοποίηση για τη διατήρηση των ζωικών γενετικών πόρων της Κύπρου, δηλαδή της συνολικής γενετικής ποικιλομορφίας των ζωικών ειδών σε εθνικό επίπεδο. Μέσα από εκθέσεις, εκπαιδευτικές δράσεις και συμμετοχικές δραστηριότητες, προωθείται η σημασία της προστασίας της εγχώριας πανίδας και των απειλούμενων ειδών, καθώς και η ενημέρωση για τις κύριες απειλές, τα μέτρα προστασίας και τις καλές πρακτικές διατήρησης. **Τονίζεται ότι στην Κύπρο δεν υφίσταται σήμερα θεσμοθετημένος οργανισμός με αποκλειστικό αντικείμενο την ευαισθητοποίηση και εκπαίδευση για τη διατήρηση των ζωικών γενετικών πόρων, γεγονός που καθιστά το Κέντρο πρότυπη και καινοτόμα δομή σε εθνικό επίπεδο.**

Εικόνα 2: Προγράμματα Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης που εφαρμόζονται στο ΚΥΚΠΕΕ

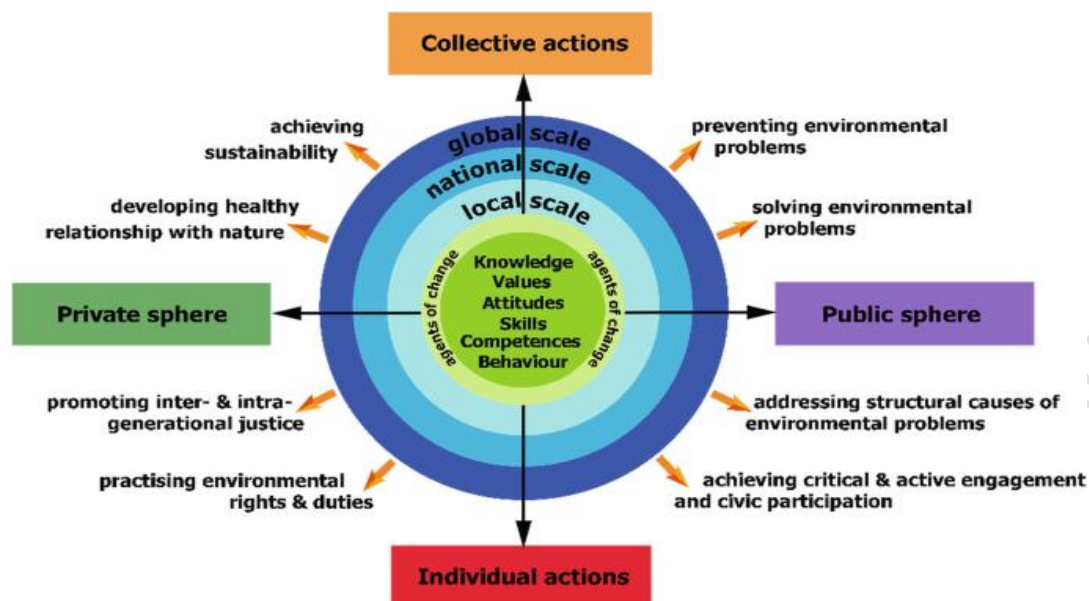
Εικόνα 3: Κομποστοποίηση σε αστικό περιβάλλον: βιωματική εκπαίδευση και κυκλική διαχείριση βιοαποβλήτων, μετατρέποντας τα οργανικά υπολείμματα σε πολύτιμο πόρο για το έδαφος.

3. Διεθνής Εμβέλεια και Δικτύωση

Η ίδρυση σε συνεργασία με το Κυπριακό Κέντρο Περιβαλλοντικής Έρευνας και Εκπαίδευσης ΚΥΚΠΕΕ του Διεθνές Δικτύου για την Περιβαλλοντική Πολιτότητα (International Network for Environmental Citizenship), μετατρέπει τον χώρο του πρώην ΖΚΛ σε κόμβο πληροφόρησης, έρευνας, διεθνούς δικτύωσης και ενεργού περιβαλλοντικής πολιτότητας για τη βιοποικιλότητα και το περιβάλλον. Στόχος είναι η Λεμεσός να γίνει πόλη-πρότυπο, όπου οι πολίτες δρουν ως παράγοντες αλλαγής και όχι ως παθητικοί αποδέκτες πολιτικών αποφάσεων. Το Δίκτυο βασίζεται στο Μοντέλο Εκπαίδευσης για την Περιβαλλοντική Πολιτότητα (ENEC), καλλιεργώντας γνώσεις, αξίες, δεξιότητες και συμπεριφορές που οδηγούν από την ενημέρωση στη συλλογική δράση. Δραστηριοποιείται σε πέντε άξονες: πληροφόρηση και επιμόρφωση, έρευνα και τεκμηρίωση, καινοτομία και τεχνολογία, κοινωνική-πολιτιστική δράση και διεθνή συνεργασία. Λειτουργεί με συνδιοίκηση (Δήμος Λεμεσού και ΚΥΚΠΕΕ), διασφαλίζοντας διαφάνεια και διατομεακή συνεργασία. Αναμένεται να αναβαθμίσει τον ρόλο της Λεμεσού διεθνώς, να ενισχύσει την ενεργό συμμετοχή των πολιτών, να μετατρέψει τον χώρο σε ζωντανό εργαστήριο πολιτότητας και να συμβάλει ουσιαστικά στους Στόχους Βιώσιμης Ανάπτυξης (π.χ. SDG 4, 11, 13). Με τον τρόπο αυτό, η Λεμεσός αναδεικνύεται σε πόλη-πρότυπο Περιβαλλοντικής Πολιτότητας, μέσα από μια καινοτόμα προσέγγιση χωρίς προηγούμενο στην Κύπρο, και τοποθετείται στην πρωτοπορία της Ευρώπης και του κόσμου στον συγκεκριμένο τομέα.

Εικόνα 4: Το Ευρωπαϊκό Δίκτυο για την Περιβαλλοντική Πολιτότητα (ENEC): ευρωπαϊκή επιστημονική δικτύωση 88 ερευνητικών κέντρων και πανεπιστημίων από 39 χώρες, υπό την προεδρία του Δρ. Ανδρέα Χατζηχαμπή και τον συντονισμό του ΚΥΚΠΕΕ.

Εικόνα 5 : Παιδαγωγικό Μοντέλο Εκπαίδευσης για την Περιβαλλοντική Πολιτότητα. Πηγή: Hadjichambis, A. Ch. & Paraskeva-Hadjichambi D. (2020). *Education for Environmental Citizenship: the pedagogical approach*. In: A. Ch. Hadjichambis, P. Reis, D. Paraskeva-Hadjichambi et al. (Eds) *Conceptualizing environmental citizenship for 21st century education* (pp 260-290). Cham, Switzerland: Springer.

4. Ανάπτυξη πρασίνου και ενοποίηση με Δημόσιο Κήπο και μελλοντικό Βοτανικό κήπο

Η ανάπτυξη πρασίνου και η διασύνδεση του χώρου του πρώην Ζωολογικού Κήπου Λεμεσού με τον Δημόσιο Κήπο και τον μελλοντικό Βοτανικό Κήπο αποτελούν κεντρικό στοιχείο της προτεινόμενης μετεξέλιξης και βασικό μηχανισμό αναβάθμισης του αστικού περιβάλλοντος. Ο χώρος επανασχεδιάζεται ως ανοιχτό, ζωντανό και οικολογικά πολυλειτουργικό τοπίο, όπου το πράσινο αντιμετωπίζεται ως ενεργή υποδομή που συμβάλλει στη βελτίωση του μικροκλίματος, στη μείωση της θερμικής επιβάρυνσης, στη βελτίωση της ποιότητας του αέρα και στη δημιουργία συνθηκών για την ανάπτυξη αστικής βιοποικιλότητας. Η προσέγγιση βασίζεται σε οικολογικό σχεδιασμό με έμφαση στη χρήση ενδημικών και μεσογειακών ειδών, στη δημιουργία πολλαπλών στρωμάτων βλάστησης και στη διαμόρφωση μικροπεριβαλλόντων που εξυπηρετούν τόσο τις ανάγκες των πολιτών όσο και της αστικής πανίδας. Στο πλαίσιο αυτό, ο χώρος λειτουργεί και ως Πράσινο Καταφύγιο Αναψυχής και Ξεκούρασης και Επαφής με τη Φύση, προσφέροντας σημεία ηρεμίας, σκίασης και ανάπαυσης μέσα στον αστικό ιστό, ενώ ταυτόχρονα συνδυάζει αρμονικά αναψυχή, εκπαίδευση και περιβαλλοντική ευαισθητοποίηση. Παράλληλα, αναπτύσσονται φυσικές διαδρομές πρασίνου που ενισχύουν την ήπια κίνηση και τη βιωματική εμπειρία της φύσης μέσα στο αστικό κέντρο. Η χωρική και λειτουργική ενοποίηση του πρώην Ζωολογικού Κήπου

με τον Δημόσιο Κήπο και τον Βοτανικό Κήπο μετατρέπει μεμονωμένους χώρους πρασίνου σε ένα συνεκτικό και προσβάσιμο σύστημα, το οποίο συνδυάζει αναψυχή, εκπαίδευση και περιβαλλοντική ευαισθητοποίηση. Με τον τρόπο αυτό, ο χώρος συμβάλλει ουσιαστικά στη βελτίωση της ποιότητας ζωής, στην ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής και στη δημιουργία ενός ανθεκτικού και φιλικού προς τη φύση αστικού περιβάλλοντος.

Εικόνα 6: Παραδείγματα αστικού πρασίνου με οικολογική και λειτουργική συνέχεια: Lainzer Tiergarten, Βιέννη, Αυστρία (αριστερά) και Πάρκο Ανακτόρων Schönbrunn, Βιέννη, Αυστρία (δεξιά), ως πρότυπα διασύνδεσης πράσινων χώρων που ενισχύουν τη βιοποικιλότητα και την ποιότητα ζωής.

5. Διαμόρφωση χώρων επαφής με τη φύση (Μικροί οικοτόποι, μικροπεριβάλλοντα, επιφανειακές μικρολίμνες)

Η νέα φιλοσοφία του χώρου μεταμορφώνει τον πρώην Ζωολογικό Κήπο σε **Πάρκο Επαφής με τη Φύση**, αντικαθιστώντας οριστικά την αιχμαλωσία ζώων με βιωματική παρατήρηση οικοσυστημάτων. Η προσέγγιση βασίζεται στη συνύπαρξη ανθρώπου-φύσης, στην ενσυναίσθηση και στη βιοφιλική εμπειρία, σε πλήρη ευθυγράμμιση με τις σύγχρονες ευρωπαϊκές αρχές για την ευζωία των ζώων και τη βιοποικιλότητα. Στο πλαίσιο αυτό, η δημιουργία μικρών οικοτόπων, μικροπεριβαλλόντων παρατήρησης και επιφανειακών μικρολιμνών αποτελεί καινοτόμο προσέγγιση για τα κυπριακά δεδομένα, καθώς εισάγει ένα νέο μοντέλο παρουσίασης και κατανόησης των οικοσυστημάτων μέσα στον αστικό ιστό. Τα στοιχεία αυτά αναπαριστούν τα βασικά κυπριακά οικοσυστήματα, ενώ τα υδάτινα στοιχεία –επιφανειακές λίμνες, ρυάκια και μικρά συντριβάνια– βελτιώνουν το μικροκλίμα, ενισχύουν τη βιοποικιλότητα και αναβαθμίζουν αισθητικά τον χώρο. Η χρήση φυτεύσεων, φυσικών υλικών και ανακυκλωμένου νερού εξασφαλίζει περιβαλλοντική βιωσιμότητα. Το αποτέλεσμα

είναι ένας χώρος ελευθερίας, μάθησης και περιβαλλοντικής πολιτότητας, όπου οι πολίτες βιώνουν τη φύση αυθεντικά, χωρίς περιορισμούς για τα ζώα.

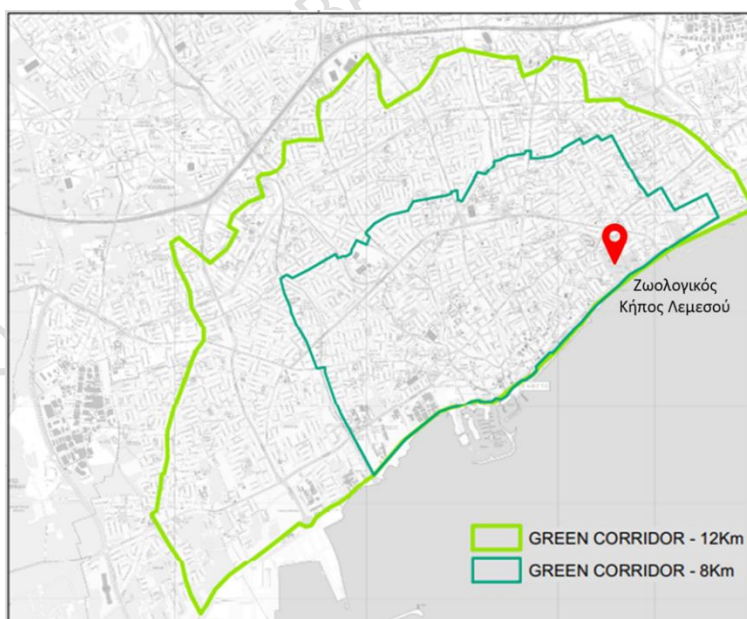
Εικόνα 7: Παραδείγματα μικρών οικотόπων και μικροπεριβαλλόντων παρατήρησης σε ευρωπαϊκούς βοτανικούς και αστικούς κήπους (αριστερά: Botanical Garden, Barcelona, Ισπανία· δεξιά: Parque de María Luisa, Σεβίλλη, Ισπανία), που αναδεικνύουν τη δημιουργία φυσικά διαμορφωμένων χώρων βιωματικής επαφής με τη βιοποικιλότητα, τη μάθηση και την περιβαλλοντική πολιτότητα.

Εικόνα 8: Παραδείγματα ενσωμάτωσης συντριβανιών, υδάτινων μονοπατιών και μικρολιμνών σε αστικό πράσινο (Botanical Garden, Βαρκελώνη, Ισπανία), που αναδεικνύουν τον ρόλο του νερού στη βελτίωση του μικροκλίματος, την ενίσχυση της βιοποικιλότητας και τη δημιουργία ζωνών χαλάρωσης και βιωματικής μάθησης, σύμφωνα με τη φιλοσοφία του επανασχεδιασμού του πρώην Ζωολογικού Κήπου Λεμεσού.

6. Προώθηση περιβαλλοντικών πολιτικών Δήμου Λεμεσού για κλιματική ουδετερότητα και πράσινη μετάβαση

Η μετεξέλιξη του πρώην Ζωολογικού Κήπου Λεμεσού εντάσσεται με σαφήνεια και συνοχή στους ευρύτερους στρατηγικούς σχεδιασμούς του Δήμου, αποτελώντας κρίσιμο κόμβο περιβαλλοντικής, κοινωνικής και χωρικής αναβάθμισης. Ως αντικείμενο του Master Plan της πόλης, ο χώρος αντιμετωπίζεται ολιστικά και όχι αποσπασματικά, λειτουργώντας ως πολυλειτουργικός δημόσιος πράσινος πυρήνας που συνδέει φύση, γνώση, πολιτισμό και κοινωνική ζωή. Παράλληλα, η διασύνδεσή του με τις Πράσινες Διαδρομές της Λεμεσού ενισχύει τη βιώσιμη κινητικότητα, την καθημερινή προσβασιμότητα και τη βιολογική συνέχεια μέσα στον αστικό ιστό. Η αξιοποίηση του Περιπτέρου Πολυδωρίδη ως ψηφιακού κόμβου περιβαλλοντικής πολιτικής κλιματικής ουδετερότητας ενδυναμώνει την προώθηση των πολιτικών κλιματικής ουδετερότητας και της πράσινης μετάβασης, συνδέοντας πολιτιστική κληρονομιά και σύγχρονες πολιτικές βιωσιμότητας. Παράλληλα, ενσωματώνονται πρακτικές κομποστοποίησης, κυκλικής οικονομίας και μηδενικής σπατάλης, ώστε ο χώρος να λειτουργεί ως ζωντανό παράδειγμα πράσινης μετάβασης. Προβλέπεται επίσης η δημιουργία της «Κοινότητας Πράσινης Μετάβασης Λεμεσού», η οποία θα αποτελείται από πολίτες και μαθητές που συνεργάζονται ενεργά, συμμετέχουν σε δράσεις, ανταλλάσσουν γνώσεις και συνδιαμορφώνουν λύσεις βιωσιμότητας σε τοπικό επίπεδο, καθώς και η λειτουργία του Ζωντανού Εργαστηρίου Βιωσιμότητας Λεμεσού (Limassol Sustainability Living Lab), ως καινοτόμας δομής χωρίς προηγούμενο θεσμικό αντίστοιχο στη χώρα.

Εικόνα 9: Πράσινες Διαδρομές συνολικού μήκους ~20 km, με τον χώρο του πρώην Ζωολογικού Κήπου Λεμεσού να λειτουργεί ως κομβικό σημείο ένταξης και διέλευσης.

Εικόνα 10: Περίπτερο Πολυδωρίδη (πρώην εστιατόριο «Ψαράς») – Εμβληματικό έργο του αρχιτέκτονα Φοίβου Πολυδωρίδη, που προτείνεται να επαναχρησιμοποιηθεί ως ψηφιακός κόμβος ενημέρωσης, διαλόγου και προώθησης των περιβαλλοντικών κλιματικών πολιτικών του Δήμου Λεμεσού.

7. Διαδραστικοί και ψηφιακοί θεματικοί σταθμοί

Η τεχνολογική διάσταση του Κέντρου ενισχύει τη μάθηση και την εμπειρία των επισκεπτών μέσα από μια ολοκληρωμένη δέσμη ψηφιακών εργαλείων. Διαδραστικοί και ψηφιακοί θεματικοί σταθμοί θα παρέχουν διαδραστικούς χάρτες, βάσεις δεδομένων, φωτογραφίες, ηχητικά αρχεία και πληροφορίες για είδη, οικοτόπους και περιοχές Natura 2000, επιτρέποντας στον επισκέπτη να σχεδιάζει τη διαδρομή του και να ανακαλύπτει τη χλωρίδα και πανίδα της Κύπρου με τρόπο επιστημονικά τεκμηριωμένο. Η Επαυξημένη Πραγματικότητα (AR) θα εμπλουτίζει συγκεκριμένα σημεία του χώρου και προγράμματα με τρισδιάστατες αναπαραστάσεις ζώων και φυτών, οικολογικές πληροφορίες και ήχους, ενώ η Εικονική Πραγματικότητα (VR) θα επιτρέπει την πλήρη εμβύθιση σε ψηφιακούς οικοτόπους και αποστολές εξερεύνησης στο πλαίσιο των προγραμμάτων. Παράλληλα, οι Διαδραστικοί Σταθμοί Εμπειρίας θα προσφέρουν δραστηριότητες όπως αναγνώριση πτηνών, εξερεύνηση φωλιών, μελέτη ερπετών, κύκλους ζωής και ηχοτοπία φύσης, καλλιεργώντας οικολογική ενσυναίσθηση μέσα από παιχνίδι, παρατήρηση και αλληλεπίδραση. Μέσω των ψηφιακών αποστολών «μπαίνω στο περιβάλλον τους», οι επισκέπτες θα βιώνουν τον χώρο από την οπτική των ζώων και θα συμμετέχουν σε δράσεις προστασίας. Συνολικά, η τεχνολογία

μετατρέπει το Κέντρο σε σύγχρονο, βιωματικό οικοσύστημα περιβαλλοντικής ενημέρωσης, ενισχύοντας την κατανόηση της βιοποικιλότητας, το αστικό περιβάλλον και την ενεργή συμμετοχή των πολιτών. Συνολικά, οι καινοτόμες αυτές εφαρμογές αναδεικνύουν τη βιοποικιλότητα με σύγχρονο και βιωματικό τρόπο και μετατρέπουν τον χώρο σε ένα ζωντανό, δυναμικό «υπάθριο μουσείο» Περιβαλλοντικής Ευαισθητοποίησης με Ψηφιακές Διαδραστικές Πινακίδες και Τεχνολογίες Εμβύθισης.

Εικόνα 11: Ενδεικτικά παραδείγματα διαδραστικών ψηφιακών και θεματικών σταθμών εμπειρίας σε αστικούς χώρους πρασίνου, όπου η τεχνολογία (οθόνες αφής, πολυμέσα) συνδυάζεται με το φυσικό περιβάλλον, ενισχύοντας τη βιωματική μάθηση, την εξερεύνηση και την ενεργή συμμετοχή των επισκεπτών.

8. Ερευνητική και Επιστημονική Διάσταση

Η ερευνητική διάσταση του νέου Κέντρου στοχεύει στη διασύνδεση της Κύπρου με τη διεθνή επιστημονική κοινότητα, προωθώντας προγράμματα διατήρησης, μελέτες βιοποικιλότητας και συμμετοχική επιστήμη. Το Κέντρο θα συμμετέχει σε διεθνείς πρωτοβουλίες και **ευρωπαϊκά χρηματοδοτικά και ερευνητικά προγράμματα** όπως, ENEC, IUCN, EAZA, LIFE, Horizon Europe και Erasmus+, συμβάλλοντας στη παρακολούθηση, την προστασία απειλούμενων ειδών και τη δημιουργία βάσεων δεδομένων για τη χλωρίδα και πανίδα της Κύπρου. Επιπλέον, ως “living lab”, θα συλλέγει μακροχρόνια δεδομένα για την πανίδα και χλωρίδα, θα υλοποιεί προγράμματα Επιστήμης των Πολιτών (citizen science) και θα στηρίζει το Παρατηρητήριο Βιοποικιλότητας και Αστικού Περιβάλλοντος Λεμεσού. Παράλληλα, μέσω συνεργασιών με ερευνητικούς και πανεπιστημιακούς φορείς (ΚΥΚΠΕΕ, Παν. Κύπρου, ΤΕΠΑΚ, ΑΠΚΥ, Παν. Κρήτης), θα αναπτύσσονται έρευνες για περιβαλλοντική πολιτότητα, κοινωνική καινοτομία και συμμετοχική διαχείριση. Το Κέντρο θα μπορεί να λειτουργεί ως χώρος πρακτικής άσκησης, διδακτορικής έρευνας, συνεδρίων και θερινών σχολείων, Living Labs (Ζωντανά Εργαστήρια), Hackathon (Μαραθώνιοι Διερευνητικού Προγραμματισμού και Καινοτομίας), αναδεικνύοντας τη Λεμεσό σε κόμβο επιστήμης, εκπαίδευσης και βιώσιμης ανάπτυξης.

Εικόνα 12 : Προγράμματα Citizen Science που εφαρμόσε το ΚΥΚΠΕΕ χρησιμοποιώντας με την βοήθεια των εφαρμογών PlantNet και Merlin Bird ID, σε συνεργασία με το ΤΕΠΑΚ στο Δημόσιο Κήπο Λεμεσού.

9. Περιβαλλοντική και Κοινωνική επίδραση – Οφέλη για δημότες, πόλη και περιβάλλον

Η μετατροπή του πρώην ΖΚΛ σε Κέντρο Βιοποικιλότητας και Αστικού Περιβάλλοντος Λεμεσού σε συνεργασία με το ΚΥΚΠΕΕ προσφέρει πολλαπλά **οφέλη για δημότες, την πόλη και το περιβάλλον**, δημιουργώντας έναν ανοιχτό χώρο μάθησης, αναψυχής και ευεξίας που βελτιώνει την καθημερινότητα όλων. Οι πολίτες αποκτούν περισσότερη σκιά, καθαρό αέρα, ήσυχους χώρους για περίπατο, επαφή με τη φύση και κοινωνική συνεύρεση, αλλά και ευκαιρίες συμμετοχής σε βιωματικές δράσεις που ενισχύουν την περιβαλλοντική συνείδηση και πολιτότητα. Παράλληλα, η πόλη επωφελείται από την αύξηση του πρασίνου, τη μείωση της θερμικής νησίδας, την αναβάθμιση της αισθητικής του αστικού τοπίου και την ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής, ενώ ενδυναμώνεται και η τοπική οικονομία μέσα από οικότουρισμό, εκπαιδευτικά προγράμματα και πράσινες δραστηριότητες. Το περιβάλλον κερδίζει μέσω της δημιουργίας οικολογικών διαδρόμων, της προστασίας της πανίδας και χλωρίδας και της προώθησης πρακτικών βιώσιμης διαχείρισης, υποστηρίζοντας παράλληλα τις περιβαλλοντικές πολιτικές του Δήμου για πράσινη μετάβαση και κλιματική ουδετερότητα. Συνολικά, το έργο μεταμορφώνει έναν παρωχημένο χώρο σε ζωντανό πυρήνα φύσης, εκπαίδευσης και βιωσιμότητας για όλη τη Λεμεσό.

Εικόνα 13: Το Buenos Aires Eco-park στην Αργεντινή, αποτελεί έναν εκτεταμένο πράσινο πυρήνα μέσα στο αστικό τοπίο της πόλης. Ο χώρος λειτούργησε ως ζωολογικός κήπος έως το 2016 και σήμερα συνιστά παράδειγμα αστικής οικολογικής μετάβασης, με έμφαση στη συνύπαρξη ανθρώπου και φύσης.

10. Ενσωμάτωση Τέχνης και πολιτισμού

Η ενσωμάτωση της τέχνης και του πολιτισμού στη νέα ταυτότητα του χώρου μετατρέπει το Κέντρο σε ένα «πολιτισμικό και περιβαλλοντικό τοπίο μάθησης», όπου η δημιουργικότητα υπηρετεί την περιβαλλοντική ευαισθητοποίηση και τη συμμετοχή των πολιτών. Η ανάπτυξη του Μονοπατιού Περιβαλλοντικής Τέχνης, με περιβαλλοντικά γλυπτά από φυσικά και ανακυκλωμένα υλικά, εικαστικές εγκαταστάσεις και περιοδικές εκθέσεις, συνιστά καινοτόμο προσέγγιση για τα κυπριακά δεδομένα, αναδεικνύοντας την τέχνη ως εργαλείο κατανόησης της φύσης και καλλιέργειας ενσυναίσθησης απέναντι στη βιοποικιλότητα. Παράλληλα, εκδηλώσεις όπως φεστιβάλ τέχνης και φύσης, εργαστήρια δημιουργικής ανακύκλωσης, μουσικές και ποιητικές παρεμβάσεις ενισχύουν την κοινοτική συνοχή και καλλιεργούν οικολογική κουλτούρα. Η σύνδεση πολιτισμού και περιβάλλοντος προάγει την περιβαλλοντική πολιτότητα, κινητοποιεί τους πολίτες και συμβάλλει στην προστασία του κοινόχρηστου φυσικού χώρου. Συνολικά, το Κέντρο αναδεικνύει τη Λεμεσό ως πόλη που ενώνει τέχνη, οικολογία και καινοτομία, προωθώντας μια σύγχρονη πράσινη πολιτιστική ταυτότητα.

Εικόνα 14: Παραδείγματα υπαίθριων περιβαλλοντικών γλυπτών από το εξωτερικό, με κάποια να είναι κατασκευασμένα από ανακυκλώσιμα υλικά, που ενσωματώνονται στη φύση και εμπνέουν τους επισκέπτες να εξερευνήσουν τη σχέση μεταξύ τέχνης και περιβάλλοντος.

11. Στρατηγική συνεργασία με ΚΥΚΠΕΕ

Η στρατηγική συνεργασία με το ΚΥΚΠΕΕ ενισχύει ουσιαστικά τη λειτουργία και την επιστημονική αξιοπιστία του νέου Κέντρου, αξιοποιώντας τη διεθνή δικτύωση που έχει το ΚΥΚΠΕΕ με 88 ερευνητικά κέντρα και πανεπιστήμια από 39 χώρες, την τεχνογνωσία και την εμπειρία του οργανισμού στην περιβαλλοντική εκπαίδευση, περιβαλλοντική έρευνα και περιβαλλοντική ευαισθητοποίηση. Το ΚΥΚΠΕΕ διαθέτει μακροχρόνια παρουσία σε ευρωπαϊκά και διεθνή δίκτυα, συμμετέχει σε ερευνητικά και εκπαιδευτικά προγράμματα και εφαρμόζει σύγχρονες παιδαγωγικές μεθόδους για την καλλιέργεια περιβαλλοντικής συνείδησης. Μέσα από τη συνεργασία αυτή, θα αναπτυχθούν υψηλής ποιότητας εκπαιδευτικά προγράμματα, δράσεις περιβαλλοντικής πολιτότητας, εργαστήρια και βιωματικές εμπειρίες για μαθητές, φοιτητές και ενήλικες. Παράλληλα, η εξειδικευμένη γνώση του ΚΥΚΠΕΕ σε θέματα βιοποικιλότητας, οικοσυστημάτων και περιβαλλοντικής διαχείρισης θα ενισχύσει τον επιστημονικό χαρακτήρα του χώρου, συμβάλλοντας στη δημιουργία ενός κέντρου αριστείας που συνδέει την εκπαίδευση, την έρευνα και την κοινωνία.

